A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (harmadik tanács)

2019. október 3.*

„Előzetes döntéshozatal – Adózás – Hozzáadottérték-adó (héa) – 77/388/EGK hatodik irányelv – Adómentességek – A 13. cikk B része d) pontjának 3. alpontja – Fizetésekre vonatkozó ügyletek – Valamely társaság által egy banknak nyújtott, bankjegykiadó automaták üzemeltetésére vonatkozó szolgáltatások”

A C-42/18. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Bundesfinanzhof (szövetségi pénzügyi bíróság, Németország) a Bírósághoz 2018. január 24-én érkezett, 2017. szeptember 28-i határozatával terjesztett elő

a **Finanzamt Trier**

és

a **Cardpoint GmbH**, a Moneybox Deutschland GmbH jogutódja

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (harmadik tanács),

tagjai: A. Prechal tanácselnök (előadó), F. Biltgen, J. Malenovský, C. G. Fernlund és L. S. Rossi bírák,

főtanácsnok: Y. Bot,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a Cardpoint GmbH képviseletében M. Robisch, Steuerberater és J. Habla Rechtsanwältin,

– a német kormány képviseletében kezdetben T. Henze és R. Kanitz, később: R. Kanitz, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében J. Jokubauskaitė és B.-R. Killmann, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2019. május 2-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

* Az eljárás nyelve: német.

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a tagállamok forgalmi adóra vonatkozó jogszabályainak összehangolásáról – közös hozzáadottértékadó-rendszer: egységes adóalap-megállapításról szóló, 1977. május 17-i 77/388/EGK hatodik tanácsi irányelv (HL 1977. L 145., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 9. fejezet, 1. kötet, 23. o.; a továbbiakban: hatodik irányelv) 13. cikke B része d) pontja 3. alpontjának értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet a Finanzamt Trier (trieri adóhivatal, Németország) és a Cardpoint GmbH, a Moneybox Deutschland GmbH jogutódja, annak tárgyában folyamatban lévő jogvitában terjesztették elő, hogy e hatóság megtagadta ez utóbbitól a hozzáadottérték-adó (héa) alóli mentességet egy banknak nyújtott, bankjegykiadó automaták üzemeltetésére vonatkozó szolgáltatásokat illetően.

Jogi háttér

Az uniós jog

A hatodik irányelv:

3 A hatodik irányelv 13. cikke B. része d) pontjának szövege szerint:

„Az egyéb közösségi rendelkezések sérelme nélkül, az általuk meghatározott feltételek mellett a tagállamok mentesítik az adó alól a következőket, annak érdekében, hogy biztosítsák az ilyen mentességek megfelelő és egyértelmű alkalmazását, valamint hogy megakadályozzák az adókijátszásokat, az adókikerüléseket és az esetleges visszaéléseket:

[…]

d) a következő műveletekre:

[…]

3. azon ügyletek, beleértve a közvetítést is, amelyek a betétekre, a folyószámlákra, a fizetésekre, az átutalási forgalomra, a követelésekre, a csekkekre és az egyéb forgatható értékpapírokra vonatkoznak, kivéve a követelésbehajtást és a faktoringot;

[…]”

A héairányelv

4 2007. január 1-jétől kezdődően a hatodik irányelvet hatályon kívül helyezte és felváltotta a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv (HL 2006. L 347., 1. o.; a továbbiakban: héairányelv).

5 A héairányelv 135. cikke (1) bekezdésének d) pontja előírja:

„A tagállamok mentesítik az adó alól a következő ügyleteket:

[…]

d) azon ügyletek, beleértve a közvetítést is, amelyek betétre, folyószámlára, fizetésre, átutalásra, követelésre, csekkre és egyéb átruházható értékpapírra vonatkoznak, kivéve a követelésbehajtást”.

A német jog:

6 Az Umsatzsteuergesetz (a forgalmi adóról szóló törvény) 4. cikke 8. pontja d) alpontjának értelmében a következők mentesülnek a héa alól:

„Azon ügyletek és az ügyletek közvetítése, amelyek betétre, folyószámlára, fizetésre, átutalásra vonatkoznak, és az értékpapírok inkasszója.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

7 A Cardpoint ügyfele, egy bank számára bankjegykiadó automaták üzemeltetésére vonatkozó szolgáltatásokat nyújt. E társaságot azzal bízták meg, hogy működőképessé tegye és karbantartsa ezeket az automatákat. Ennek érdekében hardvereket installált az említett automatákban, valamint az ezek megfelelő működéséhez szükséges szoftvereket is. Ezenfelül e társaságot bízták meg a bank által rendelkezésére bocsátott készpénz szállításával és a bankjegykiadó automaták feltöltésével. Végül e társaság ezen automaták működésével kapcsolatban tanácsadással szolgált.

8 A kérdést előterjesztő bíróság szerint a készpénzfelvételi műveletek a következőképpen zajlottak. Miután a bankszámla tulajdonosa beillesztette bankkártyáját egy bankjegykiadó automatába, egy erre szolgáló szoftver leolvasta e kártya adatait. A Cardpoint ellenőrizte ezeket az adatokat, majd engedélyt kért a Bank-Verlag GmbH-tól a kívánt készpénzfelvétel végrehajtására. Ez utóbbi társaság a kérelmet a bankközi hálózatnak továbbította, amely azt az érintett kártyát kibocsátó banknak küldte tovább. E bank ellenőrizte a tulajdonos számlájának fedezetét, és ugyanezen az átviteli láncon keresztül visszaküldte a kívánt készpénzfelvétel jóváhagyását vagy elutasítását. Elfogadás esetén a Cardpoint végrehajtotta e készpénzfelvételt a bankjegykiadó automatából, és adattartalmat generált arról. Az adattartalmat könyvelési utasításként megküldte ügyfelének, a banknak, amely a szóban forgó bankjegykiadó automatát üzemeltette Ez a bank az adattartalmakat változatlanul felvitte a Deutsche Bundesbank (Németország szövetségi bankja, a továbbiakban: BBK) rendszerébe. A Cardpoint egy nem módosítható, az adott nap minden műveletét tartalmazó napi listát is generált, amelyet szintén megküldött a BKK-nak. Ezen adatrögzítések lehetővé tették a szóban forgó bankjegykiadó automatákat üzemeltető bank megtérítéshez való jogát a készpénzt felvevő számlatulajdonos bankjával szemben, valamint az e tény okán keletkezett díjak után.

9 2007. február 7-én a Cardpoint módosított héabevallást nyújtott be a 2005. év tekintetében, és a már létező adómegállapítás módosítását kérte arra hivatkozva, hogy a bankjegykiadó automaták üzemeltetésére vonatkozó szolgáltatásai adómentesek.

10 Miután a trieri adóhivatal elutasította e kérelmet, a Finanzgericht Rheinland-Pfalz (Rajna-vidék–Pfalz pénzügyi bírósága, Németország) azon indokkal adott helyt a Cardpoint által benyújtott keresetnek, hogy az e társaság által nyújtott szolgáltatásokat a hatodik irányelv értelmében vett, „fizetésekre vonatkozó ügyleteknek”, és e tény okán héamenteseknek kell tekinteni.

11 A trieri adóhivatal felülvizsgálati eljárás keretében a kérdést előterjesztő bíróság elé vitte az ügyet. E bíróság a 2016. május 26-i Bookit ítélet, (C-607/14, a továbbiakban: Bookit ítélet, EU:C:2016:355) meghozataláig felfüggesztette az eljárást.

12 Az említett bíróság arra keresi a választ, hogy a Cardpoint által nyújtott szolgáltatásokat a Bookit ítéletnek megfelelően „technikai és adminisztratív szolgáltatásoknak” kell-e tekinteni, amely szolgáltatások nem tartoznak a hatodik irányelv 13. cikke B része d) pontja, 3. alpontjának értelmében

vett „fizetésekre vonatkozó ügyletek” közé. E bíróság szerint a Bookit ítélet alapjául szolgáló ügyben szóban forgó támogatási szolgáltatásokkal analógiát mutató szolgáltatásokról van szó, tekintettel arra, hogy a Cardpoint szolgáltatásai a bank által adott utasítások technikai végrehajtására korlátozódik.

13 Az alapügyben szóban forgó helyzet más hasonlóságokat is mutat az említett ítélet tárgyát alkotó helyzettel. Ily módon, a Cardpoint megkapja az érintett számlatulajdonos bankkártyájára vonatkozó adatokat, majd ezeket az adatokat az e kártyát kibocsátó bank felé továbbítja. A Cardpoint a kívánt készpénzfelvételi műveletet csak azt követően teljesíti, hogy megkapta ez utóbbi bank jóváhagyását. E társaság tehát nem felelős az egyéni megbízások ellenőrzéséért és jóváhagyásáért.

14 Bár a Bookit ítélet tárgyát alkotó helyzettel ellentétben az alapügy nem mozijegyek adásvételével kapcsolatos ügyletekre vonatkozik, hanem készpénz bankjegykiadó automaták általi kiadására, ez a különbség mindazonáltal nem igazolja az eltérő bánásmódot a héa tekintetében, tekintve, hogy a szolgáltatás lényegében mindkét esetben információcserében, valamint technikai és adminisztratív támogatásban állt.

15 Erre tekintettel e bíróság azt a kérdést teszi fel, hogy figyelembe kell-e venni azt a tényt, hogy az alapügyben a Bookit ítélet alapjául szolgáló ügyben szereplő helyzettől eltérően nincs külön adásvételi szerződés a fizetési ügylet mellett. Mindazonáltal úgy véli, hogy a Bookit ítéletből nem következik, hogy a technikai támogató szolgáltatásokat az érintett tranzakciótól függően eltérően kellene kezelni.

16 Ezenfelül, a két helyzetben a szolgáltatás ellenértékét könnyű meghatározni, mivel a pénzügyi ügyletek mentessége elsősorban az adóalap, valamint a levonható héa meghatározásához kapcsolódó esetleges nehézségek kezelésére irányult.

17 E körülmények között a Bundesfinanzhof (szövetségi pénzügyi bíróság) felfüggesztette az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjesztette a Bíróság elé:

„Adómentesek-e a [hatodik] irányelv 13. cikke B. része d) pontjának 3. alpontja alapján az olyan technikai és adminisztratív eszközök, amelyeket a szolgáltatásnyújtó bankjegykiadó automatát üzemeltető bank részére és annak bankjegykiadó automatával történő készpénzfelvételei számára nyújt, ha az olyan hasonló jellegű technikai és adminisztratív eszközök, amelyeket a szolgáltatásnyújtó mozijegyek értékesítésekor kártyakezelésekhez nyújt, a [Bookit ítélet] szerint e rendelkezés alapján nem adómentesek?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

18 Kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy úgy kell-e értelmezni a hatodik irányelv 13. cikke B része d) pontjának 3. alpontját, hogy egy bankjegykiadó automatákat üzemeltető bank számára nyújtott olyan szolgáltatás, amelynek lényege ezen automaták karbantartása és működtetése, azok feltöltése, hardverek és szoftverek installálása azokra, a bankkártyák adatainak leolvasása céljából, a használt bankkártyát kibocsátó bank számára a készpénzfelvétel iránti kérelem jóváhagyásának továbbítása, az igényelt készpénz kiadása, valamint a készpénzfelvételi ügyletek rögzítése az e rendelkezés által előírt héamentes fizetésre vonatkozó ügyletnek minősül.

19 Előzetesen meg kell állapítani, hogy azokat a mentességeket, amelyeket korábban a jelen ügyben időbeli hatálya miatt alkalmazandó hatodik irányelv 13. cikke B része d) pontjának 3. alpontjában szerepeltek, ugyanazon megfogalmazásban vette át a hatodik irányelv 135. cikke (1) bekezdésének d) pontja. A Bíróságnak az ezen utóbbi rendelkezésre vonatkozó ítélkezési gyakorlata tehát továbbra is releváns a héairányelv egyenértékű rendelkezéseinek értelmezése tekintetében.

20 Azt is meg kell állapítani, hogy – amint azt a főtanácsnok is kiemelte indítványának 24. pontjában – egy bankjegykiadó automatából történő készpénzfelvétel az uniós jog értelmében vett „pénzforgalmi szolgáltatásnak” minősül. Ezenfelül, a hatodik irányelv értelmében vett „fizetésre vonatkozó ügyleteket” illetően a Bíróság már megállapította, hogy ez utóbbiakra is alkalmazhatók az utalásokra vonatkozó, ezen irányelvben szabályozott ügyletekkel kapcsolatos megfontolások (lásd ebben az értelemben: 1997. június 5-i SDC ítélet, C-2/95, EU:C:1997:278, 50. pont).

21 E megfontolásokra figyelemmel az állandó ítélkezési gyakorlatból az a következtetés vonható le, hogy a nyújtott szolgáltatások akkor minősülnek a hatodik irányelv 13. cikke B része d) pontjának 3. alpontja értelmében vett, fizetésekre vonatkozó ügyleteknek, ha azok átfogóan értékelve önálló egységet alkotnak, és arra irányulnak, hogy ellássák egy ilyen fizetés jellemző és lényegi funkcióit, és így pénzmozgással járnak és változást eredményeznek a jogi és pénzügyi helyzetben. E tekintetben a héairányelv szerinti adómentes szolgáltatást meg kell különböztetni a puszta dologi vagy technikai jellegű szolgáltatásnyújtástól (lásd ebben az értelemben: a Bookit ítélet 40. pontja, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

22 Következésképpen a funkcionális szempontok döntő jelentőséggel bírnak annak meghatározása szempontjából, hogy egy ügylet a hatodik irányelv 13. cikke B része d) pontja 3. alpont értelmében vett fizetésekre vonatkozik-e. Az a szempont, amely lehetővé teszi a pénzmozgással járó, a jogi és pénzügyi helyzetben változást eredményező és az e rendelkezésben előírt adómentesség hatálya alá tartozó ügylet megkülönböztetését egy ilyen hatásokkal nem járó, így ennélfogva az adómentesség hatálya alá nem tartozó ügylettől, abban rejlik, hogy az adott ügylet ténylegesen vagy feltételesen átruházza-e a szóban forgó pénzeszközök feletti tulajdonjogot, vagy arra irányul, hogy ellássa egy ilyen fizetés jellemző és lényegi funkcióit (lásd ebben az értelemben: a Bookit ítélet 41. pontja, valamint 2018. július 25-i DPAS ítélet C-5/17, EU:C:2018:592, 38. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

23 Jóllehet az érintett szolgáltatásnyújtó szempontjából az, hogy egy számlát saját maga közvetlenül megterhel és/vagy azon jóváír, vagy ugyanazon jogosult számláin történő jóváírás formájában beavatkozik, főszabály szerint lehetővé teszi annak megállapítását, hogy e feltétel teljesült, és arra enged következtetni, hogy a szóban forgó szolgáltatás adómentes, önmagában az a tény, hogy ez a szolgáltatás közvetlenül nem foglal magában ilyen feladatot, nem zárhatja ki eleve azt, hogy az adómentességben részesüljön, figyelembe véve azt, hogy a jelen ítélet 21. pontjában említett értelmezés nem határozza meg előre a fizetések megvalósításának módjait (lásd analógia útján: a Bookit ítélet 42. pontja, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

24 Az előterjesztett kérdést e megfontolások fényében kell megválaszolni.

25 A jelen ügyben az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból az tűnik ki, hogy a Cardpoint nem saját maga terheli meg az érintett bankszámlákat, hanem a bankjegykiadó automatákból felvett pénzösszegek fizikai visszahelyezését végzi, amely automaták tekintetében azok karbantartását és működését biztosítja. Ezenfelül, nem maga a Cardpoint hagyta jóvá a tranzakciókat. A Cardpointnak ugyanis nem volt döntési hatásköre az érintett tranzakciók vonatkozásában, hanem közvetítők láncolatán keresztül megküldte az adatokat a használt kártyát kibocsátó banknak, és oly módon hajtotta végre az e banktól érkező utasításokat, hogy elvégezte a kért készpénz kiadását. A Cardpoint ezt követően rögzítette a szóban forgó készpénzfelvételt, majd az adattartalmat könyvelési utasításként ügyfelének, vagyis annak a banknak továbbította, amelyik a szóban forgó készpénzkiadó automatát üzemeltette.

26 Ebből az következik, hogy a Cardpoint által nyújtott szolgáltatások nem olyan jellegűnek tűnnek, mint amelyek pénzmozgással járnak és változást eredményeznek a jogi és pénzügyi helyzetben, ami a hatodik irányelv 13. cikke B része d) pontjának 3. alpontja értemében vett „fizetésekre vonatkozó ügyleteket” jellemzi. Nyilvánvaló, hogy a Bookit ítélet alapjául szolgáló ügyben szereplő helyzettel ellentétben a Cardpoint által nyújtott szolgáltatások nem korlátozódtak a kibocsátó bank és a szóban forgó bankjegykiadó automatát üzemeltető bank közötti adatforgalomra, hanem a készpénz fizikai kiadását is

érintették. Mindazonáltal, bankjegyeknek egy bankjegykiadó automatából való felvétel során történő kiadása nem minősül a Cardpoint tulajdonának az ezen automata használójára történő átruházásának. A kártyát kibocsátó bank az, amely megadta a jóváhagyást a készpénz felvételére, amely megterhelte a megfelelő összeggel az említett automata használójának számláját, és amely a pénz tulajdonjogát közvetlenül e használóra ruházta át.

27 Egyébiránt, amint azt a főtanácsnok is kiemelte indítványának 40. pontjában, kizárólag a szóban forgó bankjegykiadó automatákat üzemeltető bank az, amely bevezeti az adattartalmakat a BBK rendszerébe. A nem módosítható és az érintett napon végrehajtott valamennyi ügyletet tartalmazó, a Cardpoint által generált és a BBK-nak megküldött listát illetően, e listának az volt a tárgya, hogy a BBK-t tájékoztassa a végrehajtott engedélyezett ügyletekről, következésképpen nem tekinthető úgy, hogy azzal a hatással járt, hogy ellátta a fizetés egyedi és lényegi funkcióit.

28 Azt az értelmezést, miszerint a Cardpoint által nyújtott szolgáltatások nem tűnnek olyan jellegűeknek, mint a jogi és pénzügyi helyzetben változást eredményező pénzmozgás, amely a fizetésekre vonatkozó ügyleteket jellemzi, az a tény sem cáfolja meg, hogy a Cardpoint által nyújtott szolgáltatások, különösen az adatbevitelt és azok továbbítását, valamint a készpénz rendelkezésre bocsátását illetően, nélkülözhetetlenek voltak a fizetésekre vonatkozó adómentes ügylet végrehajtásához. E tekintetben az állandó ítélkezési gyakorlatból az következik, hogy – a héamentességek szigorú értelmezésére figyelemmel – e puszta tény nem teszi lehetővé az említett szolgáltatások adómentességére vonatkoztató következtetés levonását, ha a jelen ítélet 21. és 22. pontjában szereplő egyéb feltételek nem teljesülnek (lásd ebben az értelemben: 2018. július 25-i DPAS ítélet, C-5/17, EU:C:2018:592, 43. pont).

29 A „fizetésekre vonatkozó ügyleteknek” a héairányelv 13. cikke B része d) pontja 3. pontjában szereplő fogalma ezen értelmezését egyébiránt e rendelkezés célkitűzése is alátámasztja, amely – amint az a Bíróság ítélkezési gyakorlatából következik – elsősorban a szolgáltatás ellenértékének, tehát az adóalapnak a meghatározásával kapcsolatos nehézségek kiküszöbölése (lásd ebben az értelemben: a Bookit ítélet 55. pontja, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). A Bizottság rendelkezésére álló iratokból ugyanis az tűnik ki, hogy a Cardpoint által a nyújtott szolgáltatásokért kapott ellenérték minden különösebb nehézség nélkül meghatározható.

30 A fenti megfontolásokra figyelemmel az előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy a hatodik irányelv 13. cikke B része, d) pontjának 3. alpontját úgy kell értelmezni, hogy egy bankjegykiadó automatákat üzemeltető bank számára nyújtott olyan szolgáltatás, amelynek lényege ezen automaták karbantartása és működtetése, azok feltöltése, hardverek és szoftverek installálása azokra, a bankkártyák adatainak leolvasása céljából, a használt bankkártyát kibocsátó bank számára a készpénzfelvétel iránti kérelem jóváhagyásának továbbítása, az igényelt készpénz kiadása, valamint a készpénzfelvételi ügyletek rögzítése nem minősül az e rendelkezés által előírt héamentes fizetésre vonatkozó ügyletnek.

A költségekről

31 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (harmadik tanács) a következőképpen határozott:

A tagállamok forgalmi adóra vonatkozó jogszabályainak összehangolásáról – közös hozzáadottértékadó-rendszer: egységes adóalap-megállapításról szóló, 1977. május 17-i 77/388/EGK hatodik tanácsi irányelv 13. cikke B része d) pontjának 3. alpontját úgy kell

értelmezni, hogy egy bankjegykiadó automatákat üzemeltető bank számára nyújtott olyan szolgáltatás, amelynek lényege ezen automaták karbantartása és működtetése, azok feltöltése, hardverek és szoftverek installálása azokra, a bankkártyák adatainak leolvasása céljából, a használt bankkártyát kibocsátó bank számára a készpénzfelvétel iránti kérelem jóváhagyásának továbbítása, az igényelt készpénz kiadása, valamint a készpénzfelvételi ügyletek rögzítése, nem minősül az e rendelkezés által előírt héamentes fizetésre vonatkozó ügyletnek.

Aláírások